

Uitloopgebruik door leghennen

Aanleg van beschutting stuurt gedrag van leghennen

Beschutting gecreëerd met camouflage-netten.

Uitloop is verplicht in de biologische hennenhoudery. Maar komen alle hennen ook buiten? Uit onderzoek is gebleken dat uitloopgebruik van groot belang is in de strijd tegen verenpikkerij. Maar kippen zijn bang voor roofvogels en rennen bij gevaar naar binnen, om bij herhaling steeds minder naar buiten te gaan en minder ver van de stal af. Niet zo verwonderlijk, want kippen zijn van oorsprong bosvogels.

Om kippen naar buiten te lokken en buiten te houden, heeft het Louis Bolk Instituut met een groep pluimveehouders afgelopen zomer gekeken naar verschillende vormen van beschutting in de uitloop. Uit eerder onderzoek van het LBI bleek dat er tussen bedrijven grote variatie bestaat. Op een aantal bedrijven kwam amper een kwart van de dieren buiten, vaak werden de luiken niet dagelijks geopend vanwege slecht weer of gingen de luiken pas rond de middag open, na het rapen van de eieren. In najaar of winter kwamen sommige koppels dagenlang of zelfs wekenlang niet

buiten. Dit jaar had de MKZ-uitbraak tot gevolg dat enkele pluimveehouders hun kippen wekenlang binnen hielden. Diverse pluimveehouders meldden dat de verenpikkerij pas echt begon zodra de dieren binnen gehouden werden. Ook was er een groep pluimveehouders die overtuigd was van de voordelen van het buitenleven voor hun dieren en bij wie het grootste deel van de dieren dagelijks buiten kwam. Hier kwam duidelijk minder verenpikkerij voor. Afgelopen zomer is vooral gekeken naar het gebruik van de uitloop. Met 11 pluimveehouders, die tezamen 16 koppels kippen hadden,

werd gekeken naar verschillende vormen van beschutting in de uitloop. Door de grote variatie tussen de koppels kippen (in leeftijd en aantal hennen) en tussen de bedrijven (in inrichting van de stal en vorm van de uitloop) waren we vooral geïnteresseerd in de praktische ervaringen met bepaalde vormen van beschutting.

Uitloop ingezaaid met maïs

Een bedrijf heeft al jaren maïs in de uitloop staan. De ervaring is dat de kippen door de beschutting die de maïs biedt de hele uitloop benutten. De maïs blijft gewoonlijk staan tot in het voorjaar, wanneer opnieuw ingezaaid moet worden en is dan nog van voldoende kwaliteit om aan de kippen te voeren. Het bedrijf meldde dat in het voorjaar nog zo'n drie ton korrelmaïs oogstte. Het voordeel van de maïs laten staan is dat de kippen ook in de winter beschutting hebben. Wel kan er af en toe wat omgehakt worden, zodat de kippen er van kunnen eten. Tijdens het groeien van de maïs kunnen de kippen gedurende twee maanden de uitloop niet volledig benutten, maar alleen het gedeelte direct rond de stal.

Strategisch inzaaien

Ook met inzaai van een deel van de uitloop zijn goede resultaten te bereiken, zo bleek op een bedrijf. In dit geval werd een derde van de uitloop ingezaaid met een mengsel van maïs en zonnebloemen. Het bleek dan wel belangrijk dat het ingezaaide gewas op de juiste plaats stond. Het kwam er op neer dat de kippen, vanuit de stal en vanaf elke plek in de uitloop, hooguit 15 meter hoefden af te leggen om in de beschutting te komen. Dit koppel ging veel beter naar buiten dan het vorige op hetzelfde bedrijf dat het met veel minder beschutting moest doen. Ook bij warm weer en midden op de dag bleven veel kippen buiten.

Kunstmatige beschutting

Twee pluimveehouders experimenteerden met kunstmatige beschutting.

Door de beschutting van de maïs wordt de hele uitloop benut.

Ze hadden een uitloop met gras, waarin ze afwisselend kippen en schapen of rundvee wilden laten grazen. Maïs was voor hen dus geen optie. Een pluimveehouder spande camouflagenetten op palen van een meter hoog. Met vijf netten van 3 bij 6 meter in een uitloop van een halve hectare werd nog geen 2% van het oppervlak bedekt, maar toch waren de resultaten al bemoedigend: circa 90% van de kippen ging naar buiten. Aanvankelijk bleven ze vooral onder de netten, maar na enkele weken verspreidden de dieren zich over de hele uitloop en zochten ze de netten vooral op bij gevaar. De weide werd tot achterin benut. Een andere pluimveehouder spande 70 m² windbreekgaas in de uitloop van 0.2 hectare, zodat ruim 3% van de uitloop bedekt werd. In eerste instantie leek er geen gebruik van gemaakt te worden, maar later bleek dat bij gevaar de helft van de kippen er onder renden. De andere helft rende naar binnen. Ook hier werd de uitloop over het gehele oppervlak intensief benut. Zodanig zelfs, dat er voor de schapen van het bedrijf niet veel meer te halen viel. Voordelen van kunstmatige beschutting in vergelijking met een gewas zijn dat het gebruik ervan niet seizoensgebonden is.

Ook is de pluimveehouder niet afhankelijk van een loonwerker. De pluimveehouder houdt bovendien goed overzicht over de kippen buiten.

Keuze aan de kippen

Om het uitloopegebruik te optimaliseren is niet alleen de inrichting van belang. Om te beginnen dienen de kuikens al zo vroeg mogelijk tijdens de opfok naar buiten te gaan. Dit zou al vanaf zes weken moeten: jong geleerd is oud gedaan. Bij aankomst op het legbedrijf is het belangrijk dat de hennen ook zo snel mogelijk, binnen enkele dagen, naar buiten te gaan. Een enkeling houdt de kippen binnen tot ze aan de leg zijn, maar de ervaring is dat hoe sneller ze naar buiten gaan, hoe beter. De eieren blijken ze toch wel binnen te leggen. Eventueel zou, om vuile eieren te voorkomen, ervoor gekozen kunnen worden om de hennen iets later in de morgen naar buiten te laten gaan. De meeste eieren zijn dan al gelegd. Het is ook van belang om de kippen dagelijks naar buiten te laten en ook bij slecht weer de luiken te openen. De keus om naar buiten te gaan is dan aan de kippen. Er zijn voorbeelden van kippen die zelfs met sneeuw nog in grote aantallen naar buiten gingen. ■